

Kallahti Kallvik ry
&
Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry
Itälahdenkatu 22b
00210 HELSINKI

Korkeimmalle hallinto-oikeudelle

Valituslupahakemus ja valitus Helsingin hallinto-oikeuden päätöksestä Meri-Rastilan itäosan asemakaavan muuttamisesta

Asia

Valitus Helsingin hallinto-oikeuden 27.10.2022 antamasta päätöksestä dnro 25831/03.04.04.04.16/2021 (liite 11), jolla hallinto-oikeus hylkäsi Kallahti Kallvik ry:n ja Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry:n valituksen koskien Meri-Rastilan itäosan asemakaavan muuttamista ja pysytti voimassa Helsingin kaupunginvaltuuston päätöksen (06.10.2021 § 288; liite 1).

Valittajat

Kallahti Kallvik ry ja Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry (jäljempänä Valittajat)

Valituslupahakemus

Kallahti Kallvik ry ja Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry hakevat asiassa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun 110 §:n mukaista valituslupaa korkeimmalta hallinto-oikeudelta. Valittajat katsovat valitusluvan myöntämiselle olevan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentissa tarkoitetut perusteet ja pyydämme, että korkein hallinto-oikeus myöntää meille valitusluvan seuraavilla perusteilla.

1. Lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeätä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi sekä
2. asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi.

Edellä mainitut perusteet valitusluvan myöntämiselle on esitetty tarkemmin jäljempänä valituksen kohdassa (Valituksen keskeisimmät perusteet).

Valitus

Kallahti Kallvik ry ja Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry uudistavat alun perin Helsingin hallinto-oikeudelle osoitetun valituksensa (liite 12) ja valitusta tarkentavan vastaselityksensä (liite 13).

Vaatimukset

1. Vaadimme, että Helsingin kaupunginvaltuuston päätös kumotaan ja täytäntöönpano kumotaan lainvastaisena.
2. Vaadimme ensisijaisesti, että Meri-Rastilan itäosan asemakaavan muutos hylätään ja sen mukainen asemakaava kumotaan.
3. Toissijaisesti vaadimme, että metsäisille viheralueille Pohjavedenpuistoon, Ullaksenpuistoon ja Ison Kallahden puistoon osoitettu rakentaminen kumotaan.
4. Vaadimme oikeudenkäyntimaksujen korvaamista valittajille.

Valitusoikeus

Kallahti Kallvik ry:n valitusoikeus perustuu sääntöjen mukaiseen tarkoitukseen: edistää Kallahden kaupunginosa-alueen asukkaiden yhteishenkeä ja yhteistyötä, suojella luontoa, varjella luonnon arvoja ja puolustaa luonnon oikeuksia, edistää hyvän asuinympäristön, kaupunkikulttuurin ja kulttuuriperinnön kehittymistä sekä kestävän kehityksen mukaisia elinkeinoja, koulutusta ja virkistystä Kallahdessa. (Kallahti Kallvik ry, rekisterinumero 222.136, Y-tunnus 2987639-9).

Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry:n valitusoikeus perustuu sääntöjen mukaiseen tarkoitukseen: ympäristön- ja luonnonsuojelun edistäminen Helsingin alueella. (Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry, rekisterinumero 130.861, Y-tunnus 0276051-3.) (MRL 191 §)

Valituksen sisältö

Sisällys

Asemakaavan vaikutusten puutteellinen arviointi.....	3
Asemakaava-alueen luontoselvitysten puutteellisuus.....	4
Lajit.....	5
Lepakot.....	6
Lahokaviosammal.....	8
Muut kasvit, sienet ja eläimet.....	9
Pohjavesi.....	10
Uhanalaiset luontotyypit.....	10
Luonnonsuojelun alueen perustamisen edellytykset.....	12
Vaikutusten arvioinnin puutteellisuus viereiseen Natura-alueeseen.....	12
Vaikutusten arvioimattomuus viereiseen Kallahden asuinalueeseen.....	14
Maakuntakaavan ohjausvaikutuksen vastaisuus.....	15
Asemakaavan sisältövaatimusten vastaisuus.....	17
Elinympäristön heikentämiskiellon vastaisuus.....	17
Palvelujen saatavuuden edellytysten laiminlyönti.....	18
Kaavoituksen tavoitteet hyväksyttävyyden kriteerinä.....	18
LIITTEET.....	21

Valituksen keskeisimmät perusteet

Asemakaavan vaikutusten puutteellinen arviointi

Maankäyttö- ja rakennuslaki:

”Vaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa

Kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvitettäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.” (MRL 9 §).

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 1 §:n 1 momentin mukaan maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:ssä tarkoitettuja kaavan vaikutuksia selvitetessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus, aikaisemmin tehdyt selvitykset sekä muut selvitysten tarpeellisuuteen vaikuttavat seikat. Selvitysten on annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset muun ohella kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön.

Asemakaava-alueen luontoselvitysten puutteellisuus

Kaavoitetun alueen luontoselvitykset ovat niin puutteelliset, että kaavoituksen vaikutusta luonnonympäristöön liittyviin erityisiin arvoihin ei voida arvioida.

Kaava-alueen luontoselvityksinä kaavoittaja on esittänyt Vuosaaren lahokaviosammalselvityksen (Faunatican raportteja 24/2020) ja Helsingin metsä- ja puustoisien verkoston selvityksen (Sitowise 2019), jotka ovat asemakaavan liitteinä. Kumpikaan näistä ei kohdistu nimenomaisesti kaava-alueeseen vaan ovat tästä kaavoituksesta riippumattomasti Helsingin kaupunkiympäristön toimialan teettämiä selvityksiä. Näiden selvitysten ohjeita ei edes noudateta kaavoituksessa.

Osalliset ovat toistuvasti muistuttaneet kaavoittajaa siitä, että Helsingin luontotietojärjestelmä on erittäin puutteellinen varsinkin Pohjavedenpuiston ja myös Ullaksenpuiston ja näitä metsäalueita yhdistävän lehmusmetsikön kohdalla, alueilta on useita havaintoja uhanalaisista ja rauhoitetuista lajeista ja alueilla on Metso-arvoluokkien I ja II metsää. Puut ovat vanhimmasta päästä yli 150-vuotiaita ja metsä on luontaisesti uudistuvaa. (Vastaajalle aiemmin toimitetut Helsingin luonnonsuojeluyhdistyksen lausunnot 6.10.2021; 10.5.2021; 10.11.2020; 16.12.2016; ja Kallahti Kallvik ry:n lausunnot 10.11.2020; 10.2.2020; 3.11.2018.). [Metso = metsiensuojeluohjelma.]

Kaupunginlakimiehen HaO:lle lausuma (s. 17), että "Asemakaava-alueella ei ole suojeltuja luontokohteita eikä luonnonsuojeluohjelman kohteita eikä kaavalla ole niihin nähden merkittäviä heikentäviä tai haitallisia vaikutuksia" johtaa harhaan. Tiedetysti ja tunnustetusti puutteellista ja aukollista luontotietojärjestelmää ei voida pitää lain tarkoittamalla tavalla "riittävänä" selvityksenä (MRL 9§) siten kuin kaupunki lausunnossaan esittää. Pohjavedenpuisto-Ullaksenpuiston ja Ison Kallahdenpuiston kallioluontotyyppisiä ja kangasmetsiä sekä niiden suojeluarvoa ei ole inventoitu. Lajitiedossa on olennaisia puutteita. Pohjavesiselvitystä ei ole tehty.

- Helsingin metsä- ja puustoisien verkoston selvitys, joka on ohjeellinen kaupunkisuunnittelulle, on liitetty kaava-aineistoon harhaanjohtavasti, koska ohjeita ei ole noudatettu kaavoituksessa: Pohjavedenpuisto on 7,7 hehtaarin (> 4 ha) alallaan ensiarvoisen tärkeä ydinmetsä, jollaista ei saa hävittää eikä eristää metsäverkostosta (*Metsä- ja puustoinen verkosto, Opas verkoston huomioimiseksi Helsingin kaupunkisuunnittelussa*. Sitowise Oy. Kaupunkiympäristön julkaisuja 2019:5. Asemakaavan liitteenä). Kaavoitus pienentää Pohjavedenpuiston pinta-alan alle neljään hehtaariin (n. 3 ha), jolloin

ydinmetsä menetetään, koko metsäkuvio joutuu reunavaikutuksen alle ja luonnon monimuotoisuus on heikkenevä; Kallahden Natura-alueelta pohjoiseen Pohjavedenpuiston läpi kulkeva ”kehitettävä metsäverkostoyhteys” (yleiskaavan kaupunkiluonto-teemakartta) kaavan mukaan rakennetaan umpeen.

- Äskeitä Helsingin hiilinielukartoitusta (*Selvitys pääkaupunkiseudun hiilinieluista ja -varastoista: Loppuraportti*. Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä 2020) ei ole ollut osallisten käytettävissä kaavan vuorovaikutuksen aikana. Hiilinielukartoitus on tehty myös kaavoittajan rakennettavaksi suunnittelemissa metsäalueilla, mutta tulokset on näiltä osin peitetty yleisöltä (ruskea alue kartassa merkinnällä ”maankäytön muutosalue”) ja avattu vasta vuonna 2022 osoitteessa kartta.hsy.fi (> karttatasot > ilmasto > Helsinki). Tätä kaava-alueen luontoa koskevaa selvitystä ei ole otettu kaavoituksessa huomioon, mikä on puute varsinkin siihen nähden, että valmisteilla oleva maankäyttö- ja rakennuslain uudistus, joka tulee osittain voimaan jo 2023, tiettävästi sisältää määräykset hiilitaseen laskennasta. Jos edellytetään menetettävien luonnonarvojen kompensatiota ja luontoalueiden ennallistamista (EU:n ennallistamisasetus, tulossa), kaavan mukainen rakentaminen saattaa osoittautua mahdottomaksi sen takia, että kaavoittaja on sulkenut hiilinielukartoituksen tulokset pois kaavoituksen ympäristövaikutusten arvioinnistaan. Hiilinieluselvityksen huomiotta jättäminen on erityisen valitettavaa, kun selvityksestä käy ilmi, että Pohjavedenpuisto on hiilivarastoltaan paras koko Meri-Rastilan asemakaava-alueen (itä- ja länsiosan) kaikista puistometsistä. Juuri Pohjavedenpuistosta kuitenkin suunnitellaan menetettävän noin 60 % (noin 4,5 ha) rakentamisen alle, kun muista Meri-Rastilan kaava-alueen puistometsistä lohkaistaan rakentamiselle keskimäärin alle 25 % (0,3–1,65 ha). Jo nykyinen laki antaa mahdollisuuden kieltää luonnonvaroja hukkaava rakentaminen ja kaavoittaminen, minkä olemme pyytäneet hallinto-oikeutta tässä tapauksessa tekemään.

Metsien raivaamisen ja kallioiden tasaamisen, alle 30 vuotta vanhojen teräsbetonirakenteisten talojen purkamisen, uuden rakentamisen ja uusien rakennusten käytönaikaisen kulutuksen ekologisia kustannuksia ei ole yritetty muutenkaan arvioida.

Näin ollen Helsingin kaupunki on laiminlyönyt velvollisuutensa selvittää suunnittelualueen luonnonarvot sekä asemakaavan vaikutukset suunnittelualueen luonnonarvoihin.

Lajit

- Kaavoitettujen metsäalueiden lajikartoituksia ei ole tehty, vaikka osalliset ovat toistuvasti muistuttaneet kaavoittajaa siitä, että Helsingin luontotietojärjestelmä on erittäin puutteellinen varsinkin Pohjavedenpuiston kohdalla, alueilta on useita havaintoja uhanalaisista ja rauhoitetuista lajeista ja alueilla on Metso-arvoluokkien I ja II metsää. (Vastaajalle aiemmin toimitetut Helsingin luonnonsuojeluyhdistyksen lausunnot 6.10.2021; 10.5.2021;

10.11.2020; 16.12.2016; ja Kallahti Kallvik ry:n lausunnot 10.11.2020; 10.2.2020; 3.11.2018.)

Kaupunki vetoaa lausunnossaan HaO:lle (s. 17) Helsingin kaupungin luontotietojärjestelmään riittävänä luontoselvityksenä asemakaava-alueelta. Luontotietojärjestelmään kertyneiden tietojen perusteella voidaan kaupungin lausunnon mukaan "todeta", että "alueella ei ole erityisen arvokkaita lepako-, linnusto-, kääpä- tai hyönteiskohteita kaavaselostuksessa luetteloituja kohteita lukuunottamatta." Tämä toteamus ei pidä paikkaansa.

Kaupungin lausunto tukeutuu väitteeseen, että kaupungin luontotietojärjestelmässä on kaikki olennainen Helsingin luonnonympäristöjä koskeva tieto. Tämä ei totta. Luontotietojärjestelmästä puuttuvat esimerkiksi **selkärangattomat ja hyönteiset**, kuten **kovakuoriaiset ja perhoset**. Samoin puuttuvat tiedot **sammalista ja jäkälistä** (lukuun ottamatta lahokaviosammalta). Luontotietojärjestelmässä on jatkuvasti alueellisia ja lajikohtaisia puutteita, joista kertoo Helsingin kaupungin tarkastusviraston arviointimuistio (13.2.2019) Luonnonsuojeluohjelman toteuttaminen 2018 (liite 10):

- Kaikista lajeista tai lajiryhmistä ei kuitenkaan ole tuoretta tietoa tai ei ole tietoa lainkaan.
- Helsingille tyypilliset ja harvinaiset lajit olivat [- -] ja ovat edelleen tiedossa vain osin. Osasta lajeja on paremmin tietoa kuin muista. Lajitiedot saattavat koskea vain osaa Helsingin aluetta: kaikkia alueita ei ole kartoitettu kattavasti.
- Hyönteisten tilanne Helsingissä on huonosti tunnettu, koska asian selvittämiseen ei ole vakituista henkilöä eikä aikaa. Helsingin alueen kovakovakuoriaisista tai perhosista ei ole tietoja. [- -] Hyönteisten lisäksi muidenkin selkärangattomien esiintyvyys Helsingissä on huonosti tunnettu.
- Helsingissä kasvien tilanne on hyvin tunnettu kasvitieteilijä Arto Kurton ansiosta. Osa tiedoista on kuitenkin vanhaa. Sammalista ja jäkälistä ei tiedetä juuri mitään.

Lepakot

Kaavapäätöksellä olevassa kartassa on suunniteltu mm. pyöräteitä, varaus palloilukentälle sekä puuston uudistamista alueelle, joka on vuoden 2014 lepakkoselvityksessä (liite 7) määritelty tärkeäksi lepakkoalueeksi. Tämä alue ulottuu itse niemen lisäksi niemen tyven viereisille rannoille. Lisäksi kaavapäätöksessä ei ole mainintaa, että valaistusta ei lisätä. Mm. kaavakartan vasemman alareunan ranta-alueella on suunniteltu uudistettavan puustoa niin että "merkitys ympäristölle säilyy", mikä on liian yleinen ilmaisu siihen, että lepakoiden elinympäristö turvattaisiin.

2014 lepakkoselvityksessä on todettu, että "Lepakoiden kannalta alue tulisi säilyttää ennallaan. Rannoilla oleva puusto tulisi säilyttää. Viiksisipiin kannalta metsän tulee olla riittävän harvaa, jotta siellä pystyy lentämään eli viiksisipiin-alueilla metsän kevyt harventaminen on suotavaa. Viiksisipiinlajit karttavat

valoa, joten viiksisiippa-alueita ei tulisi valaista. Etenkin kapealla niemen tyvellä katulamput valaisevat viiksisiipan kannalta liiallisesti metsää."

Kaupungille on ilmoitettu suunnittelun kuluessa toistuvasti, vuosina 2016 ja 2017, lepakkohavainnoista Pohjavedenpuiston eteläosassa:

Lepakkojen vakiintunut saalistusalue

Poistettavaksi ehdotetun [Leikosaarentien] alikulun ympäristön

lehmustossa olen itse useina syksyinä havainnut runsaasti saalistavia

lepakoita. Lepakkoselvitystä ei tietääkseni ole aloitettu, vaikka ilmoitin sen

tarpeesta jo viime vuonna. Suunniteltu alikulun ja lehmuston poistaminen

yhdessä ylikorkean rakentamisen kanssa tuhoaisi saalistusalueen täysin.

Samoin lepakoiden ekologinen käytävä Pohjavedenpuiston kallioiden ja

Ullaksenpuiston merenrantojen välillä katkeaisi täysin.

(Liite 6 Aalto Kari kaupunkisuunnittelulautakunnalle keväällä 2017,

liitteenä Kallahti Kallvik ry:n muistutuksessa 10.11.2020.)

Kaavoittaja ei ole ilmoituksista huolimatta tehnyt lepakkokartoitusta kaava-alueella.

Meri-Rastilan itäosan asemakaavan muuttaminen (nro 12571) ei ole perustunut lepakoiden elin- ja saalistusalueille kohdistuvien vaikutusten osalta riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin, minkä seurauksena on jäänyt selvittämättä, onko asemakaavan mahdollistama rakentaminen toteutettavissa maankäyttö- ja rakennuslain 54 §:n 2 momentin luonnonympäristön vaalimista ja siihen liittyvien erityisten arvojen hävittämiskieltoa koskevan sisältövaatimuksen sekä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentista johtuvat vaatimukset täyttävällä tavalla.

Luonnonsuojelulakiin perustuva lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämis- ja heikentämiskielto ei velvoita suojelemaan siinä tarkoitettujen eläinlajien koko elinympäristöä. Luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin mukaisen kiellon noudattamisen arvioinnissa on otettava huomioon lisääntymis- ja levähdyspaikkoihin liittyvät eläinlajikohtaiset erityispiirteet. Lepakoiden osalta arvioinnissa on otettava huomioon lisääntymis- ja levähdyspaikkojen väliset tärkeät siirtymäreitit, koska kaikkein keskeisempien siirtymäreittien hävittäminen tai heikentäminen voi käytännössä johtaa lisääntymis- ja levähdyspaikan häviämiseen tai heikentymiseen.

Asemakaava-alueen sijainnista Kallvikinniemen lepakkoalueiden läheisyydessä ja sen selvityksessä todetusta merkityksestä lepakoiden saalistusalueena seuraa, että asemakaavaratkaisussa ja sen perusteena olevissa selvityksissä ja vaikutusten arvioinneissa olisi tullut kiinnittää erityistä huomiota asemakaavan toteuttamisesta alueella esiintyville lepakoille aiheutuviin vaikutuksiin.

Lepakkohavaintoja on tehty kaikilta kaava-alueen metsäalueen ulkoilupoluilta. Asemakaava-alueelta ei ole kuitenkaan selvitetty tarkemmin luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentissa tarkoitettuja lepakoiden potentiaalisia lisääntymis- tai levähdyspaikkoja. Alueet, jolta lepakkohavaintoja on tehty, sijoittuvat asemakaavassa alueille VL ja VP.

Laadittujen selvitysten perusteella jää huomattava epävarmuus siitä, sijaitseeko asemakaava-alueella lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Selvitysten perusteella on arvioitavissa, että asemakaavan mukainen rakentaminen heikentää lepakoiden tärkeää siirtymäreittiä ja saalistusalueita. Suunniteltu Leikosaarentien alikulun ja lehmuston poistaminen yhdessä ylikorkean rakentamisen kanssa tonteilla 54164/1 ja /2 tuhoaisi saalistusalueen täysin. Samoin lepakoiden ekologinen käytävä Pohjavedenpuiston kallioiden ja Ullaksenpuiston merenrantojen välillä katkeaisi täysin. Kokonaisuudessaan Kallvikinniemen alue toimii tärkeänä yhdyskäytävänä selvityksen *Helsingin lepakkolajisto ja tärkeät lepakkoalueet* (2014, liite 7) mukaan, koska alueelta on lentoyhteydet rantaa pitkin Ramsinniemeen ja Pikku Kortlahden suuntaan. Lisäksi alueelta on selvästi yhteyksiä Aurinkolahden kautta Uutelan alueelle.

Tärkeän siirtymäreitin heikentymisen vaikutusta lepakoiden elinympäristöön ja alueella mahdollisesti sijaitseviin lisääntymis- ja levähdyspaikkoihin ei ole selvitetty riittävästi KHO:n päätöksessä 2020:111 vahvistamalla tavalla. Lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentämis- ja hävittämiskiellossa tulee huomioida myös EUTI:n tuomio C-357/20, jonka mukaan lisääntymispaikan käsite kattaa myös lisääntymispaikkojen ympäristön, jos kyseinen lisääntymispaikkojen ympäristö osoittautuu tarpeelliseksi, jotta kyseisen direktiivin liitteessä IV olevassa a kohdassa mainitut suojellut eläinlajit voivat lisääntyä menestyksekkäästi ja, että lisääntymispaikkoja on suojeltava niin kauan kuin se on tarpeen, jotta kyseinen eläinlaji voi lisääntyä menestyksekkäästi, joten tämä suojelu ulottuu myös lisääntymispaikkoihin, joita kyseinen eläinlaji ei enää käytä, jos on riittävän todennäköistä, että mainittu eläinlaji palaa näille lisääntymispaikoille. Tuomion mukaan myös käsitteitä ”heikentäminen” ja ”hävittäminen” on tulkittava siten, että ensiksi mainitulla tarkoitetaan suojellun eläinlajin lisääntymis- tai levähdyspaikan ekologisen toiminnallisuuden asteittaista vähentämistä ja jälkimmäisellä kyseisen toiminnallisuuden poistamista kokonaan, riippumatta siitä, onko tällainen haitan aiheuttaminen tahallista vai ei.

Asemakaavassa ei ole myöskään asetettu kaavamääräyksiä, joilla lepakoiden saalistus- tai siirtymäreittien käytettävyys voitaisiin uusissa olosuhteissa varmistaa. Kun lisäksi otetaan huomioon, ettei mainittujen kortteleiden asemakaavan nojalla myönnettävien rakennuslupien yhteydessä ole mahdollista asettaa lepakoiden tärkeän siirtymäreitin turvaamista koskevia ehtoja rakennustontin ulkopuolella, asemakaavaa varten ei ole laadittu sellaisia selvityksiä ja vaikutusten arviointeja, joiden nojalla olisi mahdollista luotettavasti arvioida sitä, onko kaavassa osoitettu rakentaminen asemakaavan luonnonarvojen vaalimista koskevan sisältövaatimuksen mukaista. Myöskään luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentissa kiellettyjen vaikutusten aiheutumista ei ole laadittujen selvitysten perusteella mahdollista poissulkea. Asemakaava ei siten mainitulta osin perustu maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaisiin riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin.

Kaupunginvaltuuston päätös on edellä lausuttu huomioon ottaen tältä osin kuntalain 135 §:ssä tarkoitettulla tavalla lainvastainen. Tämän vuoksi kaupunginvaltuuston päätös on kumottava.

Lahokaviosammal

Kaavoittajan jatkuvasti laiminlyödessä luontokartoituksen tekemistä Kallahti Kallvik ry kutsui metsäkartoittaja Olli Mannisen kaava-alueelle keväällä 2020. Manninen löysi erittäin uhanalaisen lahokaviosammalen esiintymiä noin 80 lahopuurungolta Pohjavedenpuistoon, Ullaksenpuistoon ja ison Kallahdenpuistoon kaavoitettujen tonttien aloilta. Lisäksi hän havaitsi useita uhanalaisia tai silmälläpidettäviä kääpä- ja sammallajeja. Kaikki nämä lajit ovat vanhan monimuotoisen metsän indikaattorilajeja. Manninen merkitsi potentiaalisen liito-oravan reviirin Pohjavedenpuiston pohjoiskalliolle (korttelin 54165 alalle). (Liite 3 Kallahti Kallvik ry:n tiedote 10.2.2020; Liite 4 Manninen O. Havaintokartta 7.2.2020; Liite 5 Manninen O. Havaintotaulukko 7.2.2020.)

Myöhemmin keväällä 2020 julkaistiin Vuosaaren lahokaviosammalselvitys (Faunatica 2020), joka on asemakaavan liitteenä. Selvityksen tiivistelmän s. 3 mukaan:

”Itiöpesäkkeitä havaittiin yhteensä 20 kuviolla Kallahdessa, Meri-Rastilassa, Mustavuori-Niinisaari-alueella, Pohjavedenpuistossa, Ruusuniemessä ja Uutelassa. Itujuväryhmien kasvupaikkoja havaittiin yht. 3995, runsaimmin useimmilla Mustavuori-Niinisaari-alueen kuvioilla, Meri-Rastilan ja Ramsinniemen suurilla kuvioilla, Pohjavedenpuistossa sekä muutamalla kuviolla Uutelassa. Mustavuori-Niinisaari-alueella, Uutelassa ja Meri-Rastilassa oli yhteensä 11 kuviota, jotka olivat pistearvoltaan 10 tai enemmän. Näillä alueilla sijaitsevat lahokaviosammalen tärkeimmät Vuosaaren esiintymisalueet. Lisäksi Ramsinniemen kuviolla oli hyvin runsaasti itujuväryhmiä, ja 11 kuviolla alueen pohjoisosissa, Kallahdessa, Pohjavedenpuistossa ja Uutelan seudulla havaittiin itiöpesäkkeitä, joten näidenkin kuvioiden laatu on lahokaviosammalen lisääntymiselle suotuisa. Edellä listattuja kuvioita voidaan pitää lajin pitkäaikaisen säilymisen kannalta tärkeinä Lsl 47 pykälän mukaisesti.”

LSL 47 §:n mukaisesti ”tärkeän esiintymispaikan hävittäminen tai heikentäminen on kielletty.”

Asemakaavassa on katsottu selvityksen antavan luvan kaikkien rakentamisen alle jäävien lahokaviosammalen elinympäristöjen hävittämiselle, koska juuri nämä esiintymät eivät olisi lajin säilymisen kannalta tärkeitä (vastoin selvityksen sanomaa). Samoin on katsottu muissa lahokaviosammalselvityksen ilmestymisen jälkeen julkaistuissa Vuosaaren asemakaavasuosunnitelmissa, mm. Meri-Rastilan länsiosan, Ramsinrannan ja Kurkimoision kaavasuosunnitelmissa. Jos Faunatican selvitystä käytetään kaikissa Vuosaaren valmisteilla olevissa asemakaavoissa (tällä hetkellä 15) yhtä tarkoitushakuisesti, jää merkityksettömäksi selvityksen johtopäätös (tiivistelmä s. 3), että ”Todennäköisesti myös lajin suojelutaso pysyy alueella [Vuosaareissa] suotuisana, jos pääosa näistä [listatuista] kuvioista säilyy.”

Vastoin ELY-keskuksen lausuntoa (2020, asemakaavan liitteenä), jonka mukaan vaihtoehtoisia ratkaisuja lahokaviosammalen suojelemiseksi on riittävästi selvitetty, kaavaratkaisulle ei ole esitetty vaihtoehtoisia ratkaisuja. Pahiten lahokaviosammalen elinympäristöjä ja myös muita luonnonarvoja hävittävät Vuotien varren uudisrakentamiseen osoitetut tontit Pohjavedenpuiston pohjoisosassa ovat olleet suunnitelmissa mukana aivan alusta kevästä 2015 asti eikä mitään vaihtoehtoa tälle rakentamiselle ole ollut suunnittelussa esillä, saati että vaihtoehtoja olisi selvitetty.

Muut kasvit, sienet ja eläimet

Mannisen havaitsemista alueellisesti uhanalaisista lajeista, **rusokantakäävästä, rakkosammalesta** ja **ruostekäävästä**, kaavoittaja ei ole tehnyt lajikartoituksia kaava-alueella. Helsingin luonnonsuojeluyhdistys on huomauttanut kääpäkartoituksen tarpeesta Pohjavedenpuistossa, viitaten Mannisen havaintoihin ja Suomen toiseksi ainoaan **olkikerikäävän** havaintoon rakentamiselle kaavoitetulla alueella. Kaupunki ei ole tutkinut sammalia, jäkäliä tai kääpiä alueella, Vuosaaren lahokaviosammalselvitystä lukuun ottamatta.

Kaupunki ei ole tutkinut selkärangattomia eläinlajeja alueella. Hyönteisten tilanne Helsingissä on huonosti tunnettu, koska asian selvittämiseen ei ole vakituista henkilöä eikä aikaa, todetaan Helsingin kaupungin tarkastusviraston arviointimuistiossa *Luonnonsuojeluohjelman toteuttaminen 2018* (liite 10 s. 11): "Helsingin alueen kovakovakuoriaisista tai perhosista ei ole tietoja. (...) Hyönteisten lisäksi muidenkin selkärangattomien esiintyvyys Helsingissä on huonosti tunnettu." Helsingin kaupungin luontotietojärjestelmässä ei ole tietoja selkärangattomista lukuun ottamatta sudenkorentoja eikä kaupunki ole selvittänyt esimerkiksi kovakuoriaisten tai sirkkojen esiintymistä suunnittelualueella kaavoituksen yhteydessä. Pohjavedenpuistossa ja muissa kaava-alueen vanhoissa metsissä saattaa elää hyvinkin harvinaisia niveljalkaisia, jos alue vain tutkittaisiin.

Alueella on havaintoja useista rauhoitetuista lintulajeista, esim. **kanahaukka** ja **palokärki** Pohjavedenpuiston pohjoiskalliolla (korttelin 54165 allalla). Lukemattomat pikkulinnut pesivät Pohjavedenpuistossa. Kaupunki ei ole tehnyt lintukartoitusta.

Helsinki ei maankäytön suunnittelussa koskaan selvitä kovakuoriaisia eikä sammaleita ja jäkäliä, lahokaviosammalta lukuun ottamatta. Näin siitä huolimatta, että Suomessa esiintyvistä kovakuoriaislajeista 15 on direktiivin suojelemia, sammalista ja jäkälistä 18. EU:n luontodirektiivissä on mainittu 139 lajia, joita tavataan Suomessa (linkki luetteloon: <https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Lajit/Luonto_ja_lintudirektiivien_lajit/Lajien_esittelyt>). Luettelossa mainituista lajeista lepakoita on 13, kovakuoriaisia 15, perhosia 16, sudenkorentoja 6, putkilokasveja 32 sekä sammaleita ja jäkäliä 18. Direktiivin suojelemat lajit ovat mukana luonnonsuojeluasetuksen liitteissä <<https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2021/20210521>>, joissa on lueteltu kaikki Suomessa rauhoitetut, uhanalaiset sekä erityisesti suojeltavat lajit, mutta asetukseen sisältyy myös muita lajeja.

Pohjavesi

Asemakaavassa on kaavoitettu noin neljän hehtaarin ala pohjavesialueella peitettäväksi rakentamisella. Pohjavedenpuiston pohjois- ja itäosaan kaavoitettu rakentaminen, korttelit 54112, 54165 ja 54118 sijaitsevat Vuosaaren vedenhankinnan kannalta tärkeällä I-luokan pohjavesialueella. Pohjaveden suojeleminen edellyttää, että rakentaminen ei saa heikentää pohjaveden laatua, määrää eikä virtaavuutta.

Tärkeimmät pohjaveden suojelemaan koskevat kansalliset säädökset sisältyvät ympäristönsuojelu- ja vesilakiin sekä lakiin vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä:

pohjaveden pilaamiskielto (YSL 17 §)

vedenottamon vesioikeudelliset suoja-alueet (VL 4:11 §)

vesitaloushankkeiden luvanvaraisuus, jos se voi muuttaa pohjaveden laatua tai määrää (VL 3:2 §)

Pohjavesialueiden määrittämisestä ja luokittelusta sekä suojelemissuunnitelmista on sääntelyä lain vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä 2 a luvussa.

Kansallisella vesienhoidon lainsäädännöllä toteutetaan EU:n vesipolitiikan puitteiden direktiiviä (2000/60 EY) (ymparisto.fi).

Vuosaaren aikaisemman rakentamisvaiheen 1990-luvun alkupuolella on osoitettu heikentäneen pysyvästi Vuosaaren pohjaveden laatua ja määrää (liite 8 Niinimäki, Risto, Maailman vesipäivän seminaariesitys *Case: Vuosaari* 2009).

Kaavoittaja ei ole tehnyt pohjavesiselvitystä eikä esitä selvitystä, jonka nojalla voitaisiin arvioida, täyttääkö kaavoitus pohjaveden suojelemaan vaatimukset.

HaO: "koska kaavamuutoksella ei ole katsottu olevan merkittävää vaikutusta pohjaveteen hallinto-oikeus katsoo, että pohjavesivaikutusten selvittäminen asemakaavavaiheessa ei ole ollut tarpeen". Kaavoittaja on perusteettomasti "katsonut" eli lausunut (selvittämättä tai tutkimatta asiaa), että kaavoituksella ei olisi merkittävää vaikutusta pohjaveteen. HaO:n päätöksen mukaan: koska kaupunki ei ole katsonut tarpeelliseksi esittää mitään selvitystä katsantokantansa perusteeksi, tämä osoittaisi, että pohjavesivaikutusten selvittäminen ei ole tarpeen. Kehäpäätelmällä ei ole totuusarvoa.

Uhanalaiset luontotyypit

Hyväksytyt asemakaavan (asemakaavaselostus s. 112) mukaan "- kaavaselostukseen on lisätty tietoa alueen uhanalaisten luontotyyppien kartoituksen (2018) tuloksista sekä tehty joitain täsmennyksiä jatkosuunnittelun johdosta - - Julkisen nähtävilläolon jälkeen tehdyistä muutoksista on neuvoteltu asianomaisten tahojen kanssa. Niitä, joiden etua muutokset koskevat, on kuultu erikseen sähköpostilla."

Valittajia ei ole kuultu - ei sähköpostilla eikä muutoinkaan - nähtävilläolon jälkeen tehdyistä muutoksista.

Mainittu "alueen uhanalaisten luontotyyppien kartoitus (2018)" löytyy Helsingin paikkatietohakemistosta seuraavan kuvauksen muodossa: "Uhanalaiset luontotyypit -kartoitusta on tehty v. 2017–2020. Kartoitus ei kata koko Helsinkiä eikä kaikkia uhanalaisia luontotyyppieitä (mm. kangasmetsien luontotyyppieitä, kallioiden ja kivikoiden luontotyyppieitä) ole kartoitettu. Luontotyyppiryhmittäin on laadittu kriteeristöt, joilla on arvioitu kunkin luontotyyppikohteen edustavuutta.

Kartoitusaineisto on Luontotietojärjestelmän virkaversiossa kolmessa aineistotasossa aineistotasossa:

- Uhanalaiset ja silmälläpidettävät luontotyypit
 - Elinvoimaiset luontotyypit (uhanalaisuusluokka LC)
 - Luontotyypit muu (ei uhanalainen luontotyyppi)"
- (<https://kartta.hel.fi/paikkatietohakemisto/pth?id=345>)

Kaavoitetun metsäalueen pääosa on (em. kuvauksen mukaan kartoittamatonta) kangasmetsää, kalliometsää ja kivikkoa (muinaismeren rantakivikot). Alueen uhanalaisista luontotyypeistä on huomautettu kaavoittajalle valittajien em. lausunnoissa. Kartoitus tai tieto sen tuloksista, joka kaavaselostukseen on maininnan s. 112 mukaan lisätty nähtävillöön jälkeen, ei ole ollut osana vuorovaikutuksessa eivätkä asianosaiset ole voineet muodostaa mielipidettä kartoituksen merkityksestä suhteessa valituksenalaiseen asemakaavaan eivätkä arvioida asemakaavan vaikutuksia kartoituksessa tunnistettuihin luontotyyppieihin.

Uhanalaisten luontotyyppien inventoinnit: Helsingin uhanalaisten luontotyyppien inventoinneista on olemassa kaksi raporttiversiota: "Helsingin uhanalaisten luontotyyppien inventoinnit 2017–2018. Yhteenvetoraportti" (julkaistu vuonna 2019) sekä "Helsingin uhanalaisten luontotyyppien inventoinnit 2017–2019. Yhteenvetoraportti. 27.2.2020".

Jälkimmäinen vuonna 2020 julkaistu raportti sisältää Kruunuvuorta ja Stansvikia koskevan kallioluonto- ja kangasmetsätyyppien pilottitutkimuksen. Pilottitutkimus tehtiin siksi, että vuonna 2019 julkaistussa koko kaupunkia koskevassa raportissa manneralueen kallioluontotyypit ja kangasmetsätyypit jäivät kokonaan selvittämättä. Pohjavedenpuiston, Ullaksenpuiston ja Ison Kallahdenpuiston kallioluontotyyppieitä ja kangasmetsiä sekä niiden suojeluarvoa ei siis ole inventoitu. Näin ollen Helsingin kaupunki on laiminlyönyt velvollisuutensa selvittää suunnittelualueen luonnonarvot sekä asemakaavasunnitelman vaikutukset suunnittelualueen luonnonarvoihin.

Uhanalaisten luontotyyppien inventointi ei ole luettavissa kaava-aineiston osana. Kumpikaan mainituista uhanalaisten luontotyyppien inventointiraporteista ei ole saatavilla Helsingin kaupungin verkkosivuilla. Kaavaselostuksessa mainittu inventointiraportti (2018) ei ole osallisten saatavilla eikä sen olemassaolostakaan ole varmuutta. Kaava-aineiston tulisi nähtävillöoloaikana olla kokonaisuudessaan osallisten käytettävissä. Meri-Rastilan itäosan asemakaavan muutoksessa tämä ei ole toteutunut.

Luonnonsuojelualan perustamisen edellytykset

Paikallisten asukkaiden ja luonnonsuojelujärjestöjen kokoaminen tietojen valossa on ilmeistä, että Pohjavedenpuisto täyttää luonnonsuojelulain 10 § yleiset edellytykset luonnonsuojelualan perustamiseksi. Nämä yleiset edellytykset ovat, että:

- 1) alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eliölaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi;
- 2) alueella on luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja;
- 3) alueella on erikoinen tai harvinainen luonnonmuodostuma;
- 4) alue on erityisen luonnonkaunis;
- 5) alueella on harvinaistuva perinneluontotyyppi;
- 6) luontotyyppin tai eliölajin suotuisan suojelutason säilyttäminen tai saavuttaminen sitä vaatii; tai
- 7) alue on muutoin niin edustava, tyypillinen tai arvokas, että sen suojelu voidaan katsoa luonnon monimuotoisuuden tai kauneuden säilyttämisen kannalta tarpeelliseksi. (LSL 10§).

Valittajien kaavasunnittelun kuluessa kaupungille toimittamien lausuntojen perusteella luonnonsuojelualan perustamisen yleisistä edellytyksistä saattavat täytyä ainakin kohdat 1), 2), 3), 4), 6) tai 7). Kaavoituksen yhteydessä tulisi voida arvioida suunnitellun rakentamisen vaikutukset luonnonsuojelualan perustamisen edellytyksiin, mitä puuttuvien luontoselvitysten vuoksi ei voida.

Vaikutusten arvioinnin puutteellisuus viereiseen Natura-alueeseen

Kaava-aineistoon on liitetty selvitys Meri-Rastilan asemakaavan ja asemakaavan muutoksen vaikutukset Kallahden harju-, niitty- ja vesialueiden Natura 2000 -alueeseen (Ympäristösuunnittelu Enviro 29.3.2018).

Kaava-aineistossa oleva selvitys (2018) on vanhentunut, koska koronapandemian aiheuttamaa luonnonmukaisten virkistysalueiden käytön suurta kasvua ei ole huomioitu. Mobiilidataan perustuvaa tietoa on kävijämäärien lisääntymisestä Vuosaaren Mustavuorella ja Uutelassa toukokuusta 2019 toukokuuhun 2020, +221 % - +284 % (Helsingin Sanomat 16.5.2020, "Matkapuhelidata kertoo, miten luonnossa liikkumisen suosio on räjähtänyt Helsingin seudulla"). Selvityksessä ei ole esitetty kävijämäärä- tai liikennevirtatietoja, mutta on paikallisen kokemuksenkin valossa selvää, että myös Kallvikinniemen luontoalueiden kävijämäärät ovat kasvaneet selvityksen tekoajankohdasta täysin toiselle tasolle.

Selvityksessä on arvioitu tämän asemakaavan merkitsemän väestönlisäyksen vaikutusta Natura-alueen käyttöön, mutta ei ole huomioitu Vuosaaren ja koko Itä-Helsingin erittäin voimakkaan täydennysrakentamistalteen yhteisvaikutuksia. Selvityksen (2018) mukaan edelleen Natura-aluetta lähin rakennus on kaavoitettu noin 250 m:n päähän Natura-alueen rajasta, mutta hyväksytyssä kaavassa (2021) lähin rakennus on sadan metrin päähän

Kallahden koulutalon parkkipaikalle osoitteeseen Kallvikinniementie 1 kaavoitettu viisikerroksinen pysäköintitalo. Selvityksessä ei ole arvioitu Natura-alueen suojavyöhykkeelle tulevan rakentamisen eikä pohjoiseen aina Sipoonkorpeen asti ulottuvan metsäverkostoyhteyden umpeen rakentamisen vaikutuksia Natura-alueen ekologiseen eheyteen.

Kallvikinniemellä Natura-alueeseen kuuluvalla harjumetsän luonnonsuojelualueella on jo jouduttu toimenpiteisiin metsänpohjan liiallisen tallautumisen vuoksi: metsäkuviot on aidattu kulkemisen rajaamiseksi virallisille poluille. Koronapandemia on lisännyt jo ennestään suositun ja laajasti pääkaupunkiseudulta ja kauempaakin käytetyn ulkoilualueen käyttöä. Helsingin ainoan harjajensuojeluohjelmaan kuuluvan hiekka- ja soraharjun suojeltu harjumetsä on maapohjaltaan erittäin eroosioherkkää ja hitaasti uudistuvaa sisäsaariston luontoa. Virkistyskäytön lisääntymisen aiheuttamat haitat ovat nyt jo merkittäviä. Selvityksessä esitetty arvio, että asemakaavan toteuttaminen ei aiheuttaisi merkittävää lisähaittaa Natura-alueelle, ei näytä perustuvan mihinkään laskelmiin tai muihin mitattaviin tosiasioihin, vaan se on vain toivomuksen luonteinen arvelu.

Pelkkä Meri-Rastilan uusi kaavoitus (itä- ja länsiosa) merkitsee noin 4200 uutta asukasta Natura-alueen välittömään naapurustoon. Helsingin väestöennusteen (24.9.2021) mukaan vuosina 2020–2036 Vuosaaren kasvu on yhteensä 8 700 uutta asukasta (väestö 2036 47 648 asukasta). Samaan aikaan Meri-Rastilan uusi asemakaava pienentää kaikkia asuinalueiden metsäisiä lähivirkistysalueita, yhteensä noin yhdeksällä hehtaarilla, suhteessa eniten (60 %, 4,5 ha) Pohjavedenpuistossa heti Natura-alueen pohjoispuolella, nyt yhteensä 12 000 asukkaan (Kallahti ja Meri-Rastila; 2036 16 500 asukasta) asuinalueiden keskellä.

Environ selvityksessä ei oteta lainkaan kantaa siihen, että kaavoitus uhkaa katkaista Natura-alueelta pohjoiseen Ullaksenpuiston ja Pohjavedenpuiston läpi kulkevan kehitettävän metsäverkostoyhteyden, mistä järjestöt ovat toistuvasti muistuttaneet kaavoittajaa. Ekologinen yhteys on merkitty Uudenmaan maakuntakaavaan ja Helsingin yleiskaavan 2016 kaupunkiluonto-teemakartalle. Uudenmaan liiton zonation-analyysi (Liite 2 Uudenmaan viherrakenteen analysointi Zonation-menetelmällä, Uudenmaan liiton julkaisuja E 145, 2015) on todennut tämän Vuosaaren parhaiten kytkeytyneeksi ekologiseksi yhteydeksi, paremmaksi kuin Vuosaaren länsireunalla kulkevan Ramsinniemenestä Vartiokylänlahden rantaa Mustavuoreen kulkevan, Vuosaaren sillan peruuttamattomasti katkaiseman yhteyden, ja paremmaksi kuin Vuosaaren itäreunalla Uutelasta suoraan pohjoiseen kulkevan, urheilulaitoksilla lähes umpeen rakennetun ja täysin puuttoman 1,5 km pitkän golfkentän sisältävän metsäverkostoyhteyden.

Kaava-alueella Pohjavedenpuistossa pohjoiseen kulkeva kehitettävä metsäverkostoyhteys on näin jäänyt Etelä-Vuosaaren kaikkien jo suojeltujen ja suojeltavien metsäalueiden, Ramsinniemen, Meri-Rastilan länsirannan, Kallvikinniemen ja Uutelan ainoaksi ekologiseksi metsäkäytäväksi manner-Helsinkiin. Asemakaavan mukaan tämä metsäverkostoyhteys katkaistaisiin Ullaksenpuiston ja Pohjavedenpuiston välistä, sen sijaan, että sitä ylemmän

tason kaavamääräyksen mukaan kehitettäisiin. Kaavoitus ei voi olla vaikuttamatta Natura-alueen ekologiseen eheyteen (vastoin selvityksen sanomaa), jos sen seurauksena Kallvikinniemi eristetään Vuosaaresta sisämaahan ulottuvasta metsäverkostosta siten, että eläinten kulku ja kasvilajien leviäminen estyvät.

Viittaamme Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisuun Östersundomin yleiskaava-asiassa (KHO:2021:60): nimenomaan koko alueelle osoitetun maankäytön yhteisvaikutusten arviointi katsottiin puutteelliseksi eivätkä Natura-arvioinnissa ”esitetyt johtopäätökset merkittävien haitallisten vaikutusten toteutumatta jäämisestä kaikilta osin perustuneet sellaisiin unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä tarkoitettuihin täydellisiin, täsmällisiin ja lopullisiin päätelmiin, joilla voitiin hälventää kaikenlainen tieteellinen epäily asianomaisella suunnittelualueella suunniteltujen töiden vaikutuksista.”

Kaavoituksen vaikutusta Natura-alueeseen ei ole arvioitu riittävällä tarkkuudella ja huolellisuudella, jotta mahdollisesti tuhoisat vaikutukset voitaisiin todeta poissuljetuiksi. KHO:n Östersundom-ratkaisunkin valossa Meri-Rastilan itäosan asemakaavan muuttaminen on siksi kumottava.

Vaikutusten arvioimattomuus viereiseen Kallahden asuinalueeseen

Kuten kaupunkikin toteaa lausunnossaan HaO:lle, selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia (MRL 9§). Kaavalla rakennetaan Kallahden asuinalueen ainoat luonnonmukaiset metsäiset lähivirkistysalueet Pohjavedenpuisto ja Ullaksenpuisto osaksi Meri-Rastilan asuinaluetta. Kaavoituksen vaikutuksia Kallahden asuinalueeseen ei ole selvitetty lainkaan.

Suuri valtaosa Kallahden noin 7000 asukkaasta asuu välittömästi kaava-alueen itäpuolella, Pohjavedenpuiston ja Mustankivenpuiston välisellä erittäin tehokkaasti rakennetulla kerrostaloalueella. Pohjavedenpuisto-Ullaksenpuisto on Kallahden asuinalueen olennaisen tärkeä, asukkaiden ja yhteisöjen (koulujen, päiväkotien, kerhojen, yhdistysten, yritysten) monin tavoin ja paljon käyttämä Kallahden ainoa luonnontilaisen kaltainen lähimetsä, jonka rakentamisen ja liittämisen Meri-Rastilan asuinalueeseen ei voida arvioida jäävän ilman merkittäviä välittömiä ja välillisiä ympäristövaikutuksia, vaikutuksia Kallahden asukkaille ja Kallahden asuinalueelle ja kaupunginosa-alueelle, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset ja kulttuuriset vaikutukset sekä vaikutukset muun ohella kaupunkikuvaan ja maisemaan.

Kaavoittaja ei ole edes perustellut vaikutusten selvittämättömyyttä arviolla, että kaavalla ei olisi merkittäviä vaikutuksia Kallahden asuinalueelle – koska tällaista arviota ei voida uskottavasti esittää. Asukkaat ovat ilmaisseet kaavoittajalle voimakkaan ja varsin yksimielisen näkemyksensä, että Meri-Rastilan itäosan asemakaavan toteuttaminen huonontaisi merkittävästi ja olennaisesti Kallahden sekä asuin- että luonnonympäristöä ja että kaava-alueeseen sisältyvät Kallahden metsäalueet Pohjavedenpuisto ja Ullaksenpuisto tulisi kokonaan säästää rakentamiselta (Helsingin kaupunki,

Kerro kantasi 4: Meri-Rastilan puistot ja täydennysrakentaminen, maaliskuuhuhtikuu 2018: <<https://kerrokantasi.hel.fi/meri-rastila4>>; tämän yhteydessä kaavoittajalle toimitettu adressi "Vuosaaren Pohjavedenpuisto ja Ullaksenpuisto on suojeltava rakentamiselta" (1456 allekirjoitusta (joista 101 paperilla)):

<https://www.adressit.com/vuosaaren_pohjavedenpuisto_ja_ullaksenpuisto_on_suojeltava_rakent>; Helsingin kaupunginvaltuustolle 8.9.2021 luovutettu adressi "Pelastetaan Vuosaari!" (5065 allekirjoitusta): <https://www.adressit.com/pelastetaan_vuosaari>.

Kaavoittaja ei ole pyrkinyt millään tavalla osoittamaan aiheettomaksi asukkaiden arviota kaavoituksen olennaisista huonontavista vaikutuksista Kallahden asuinalueeseen, mutta ei ole myöskään täyttänyt arvion tuottamaa lain velvoitetta selvittää kaavoituksen vaikutukset tälle alueelle.

Kaupunginlakimiehen HaO:lle laatiman lausunnon väite, että "Selvitykset osoittavat jäljempänä esitetyllä tavalla, että asemakaavan sisältövaatimukset täyttyvät. Selvitykset on tehty koko siltä alueelta, jolla kaavalla on arvioitu olevan merkittäviä vaikutuksia" (lausunto s. 12) kumoutuu, koska mitään selvityksiä ei ole tehty kaava-alueeseen välittömästi liittyvällä Kallahden asuinalueella. Selvitykset eivät näin ollen myöskään osoita, että asemakaavan sisältövaatimukset täyttyisivät.

Kaupunginlakimiehen lausunto HaO:lle s. 26: "Kaupunki uudistuksen tavoitteena on kuroa näitä kahta osa-alueita [Meri-Rastilaa ja Kallahtea] yhteen kaupunkirakenteellisesti." Tällaista tavoitetta ei ole mainittu kaavan suunnitteluaineistossa eikä sillä ole poliittista hyväksyntää. Päinvastoin Helsingin kaupunkistrategian otsikkotason teema on kaupunginosien omaleimaisuuden vaaliminen. Kallahti ja Meri-Rastila ovat historialtaan ja identiteetiltään kaksi täysin eri kaupunginosa-alueita, joiden "yhteen kurominen" ei ole mahdollista tekemättä väkivaltaa sekä näiden osa-alueiden omaleimaisuudelle että Vuosaaren omaleimaisuudelle historiallisesti kerroksellisenä erilaisia asumis- ja elämismuotoja, kulttuureja ja yhteisöjä rinnakkain kokoavana kaupunginosa.

Kallahden yhteen kurominen Meri-Rastilan kanssa on kuitenkin ainoa kaupungin taholta ilmi tullut kaavoituksen Kallahteen kohdistuva tavoite, tarkoitus tai oletettu tai suunniteltu vaikutus. Tällä kaupunginlakimiehen lausunnossa ilmi tulleella Helsingin joidenkin viranhaltijoiden ad hoc kehittämällä kaavoituksen tavoitteella ei ole poliittista legitimitettä.

Jos kaavoituksella todella olisi ollut joitakin Kallahteen kohdistettuja tavoitteita, edes vaikka "yhteen kurominen" Meri-Rastilan kanssa, mikään ei voisi selittää eikä oikeuttaa sitä, että kaavoituksen vaikutuksia Kallahden kaupunginosa-alueeseen ei ole lainkaan eikä mitään osin selvitetty. Kallahti on sekä asukasmäärältään suurempi että asukkaiden keskimääräiseltä sosioekonomiselta asemalta vieläkin huonompi kuin Meri-Rastila. Kaavoittajan menettely ottaa Kallahden lähimetsät vastoin asukkaiden näkemystä, ilmoitusasiana, Meri-Rastilan asuinalueen rakennusmaaksi Meri-Rastilan "uudistamiseksi", "parantamiseksi" ja

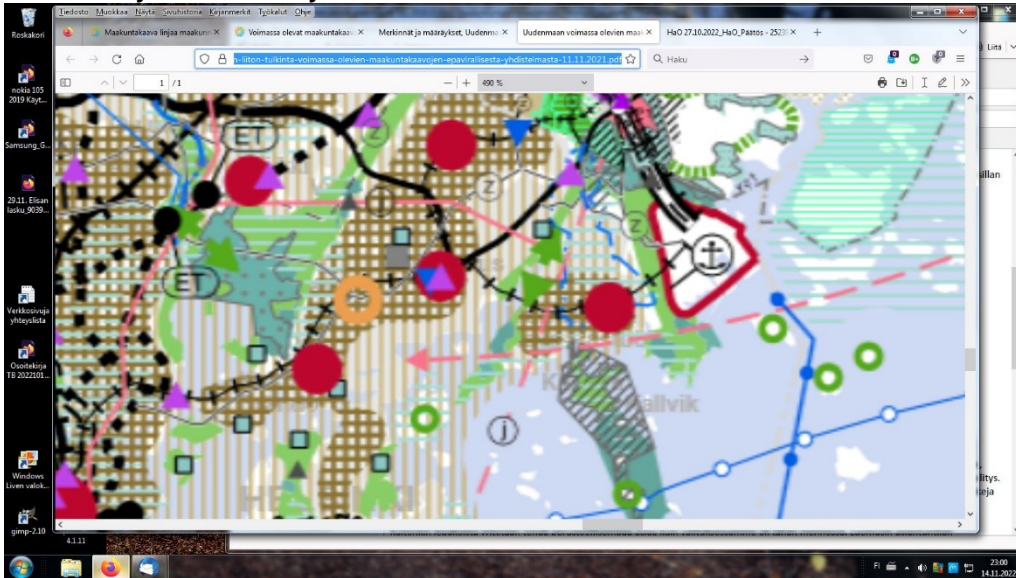
”täydentämiseksi”, ei ole hyväksyttävissä sosiaalisilta ja kulttuurisilta sen enempää kuin luontovaikutuksiltaan.

Maakuntakaavan ohjausvaikutuksen vastaisuus

Maankäyttö- ja rakennuslaki: ”Maakuntakaavan oikeusvaikutukset muuhun suunnitteluun ja viranomaistoimintaan: Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi.” (MRL 32 §)

Asemakaavan muutoksessa ei ole osoitettu maakuntakaavan (ja yleiskaavan kaupunkiluonto-teemakartan) osoittamaa kehitettävää metsäverkostoyhteyttä, joka kulkee Kallvikinniemen Natura-alueelta pohjoiseen Pohjavedenpuiston kautta, Vuotien yli Kallvikintien suojametsävyöhykkeelle, ja edelleen Mustavuoreen ja Sipoonkorpeen.

Kuva: Viheryhteys maakuntakaavassa Uusimaa 2050 Vuosaaren pohjoisten ja eteläisten metsäalueiden välillä (yhteyshuolen eteläinen kärki menee yli Vuotien ja metrolinjan katkoksen asemakaava-alueella).

”Merkintä: Viheryhteystarve

Kuvaus: Kehittämisperiaatemerkinnällä osoitetaan maakunnallisesta ekologisesta ja virkistyksellisestä verkostosta ne yhteystarpeet, joiden toteuttaminen edellyttää muusta maankäytöstä johtuvaa yhteensovittamista. Merkintä ei osoita yhteyden tarkkaa sijaintia eikä määritä yhteyden leveyttä maastossa.

Suunnittelumääräys: Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava, että merkinnällä osoitettu yhteystarve säilyy tai toteutuu tavalla, joka turvaa lajiston liikkumismahdollisuudet, virkistys- ja ulkoilumahdollisuudet sekä ylläpitää maisema- ja luontoarvoja. Viheryhteyden tarkkaa sijaintia ratkaistaessa on selvitettävä, että yhteydellä on edellytykset toimia osana laajempaa ekologista ja virkistyksellistä verkostoa.”

Merkinnät ja määräykset (s.23 Ympäristön voimavarat ja vetovoima)
<https://uudenmaanliitto.fi/wp-content/uploads/2022/01/Voimassa-olevien-maakuntakaavojen-epavirallinen-yhdistelma-merkinnat-ja-maaraykset.pdf>

Kaavoittaja on perustellut yhteyden osoittamatta jättämistä väitteellä, että metsäverkostoyhteyden toteuttaminen pohjoisen suuntaan Vuotien ylittävässä kohdassa ei ole mahdollista Vuotien aiheuttaman leveän katkon vuoksi. Väitettä ei ole perusteltu millään tavalla. Leveämpikin katko on ylitetty Viikin ja Kivikon välillä Viikin puistosillan avulla, puhumattakaan Kalasatamasta Kruunuvuorenrantaan ulottuvasta siltasarjasta. Metsäverkostoyhteyden eheyttäminen Vuotien yli rakennettavalla vihersillalla tai -kannella ei ole missään tapauksessa siltaisinööri- ja sillanrakennustoimelle mahdotonta. Mahdollisen perusteeton väittäminen mahdottomaksi ei ole ”hyväksyttävä maankäytöllinen peruste” (HaO) maakuntakaavan ohjausvaikutuksen sivuuttamiseksi.

Paitsi vastoin maakuntakaavaa, metsäverkostoyhteyden katkaiseminen ja hävittäminen on vastoin kaupungin omaa suunnitteluohjetta (Metsä- ja puustoinen verkosto : Opas verkoston huomioimiseksi Helsingin kaupunkisuunnittelussa. Kaupunkiympäristön julkaisuja 2019:5
<https://www.hel.fi/static/liitteet/kaupunkiymparisto/julkaisut/julkaisut/julkaisu-05-19.pdf>)
 ja todennäköisesti myös vastoin tulevaa EU:n ennallistamisasetusta (6. artikla kaupunkien viherryttämisestä), joka tulee jäsenvaltioissa suoraan lainvoimaiseksi ilman kansallisen lainsäädännön implementointia.

Asemakaavan sisältövaatimusten vastaisuus

Maankäyttö- ja rakennuslaki: ”Asemakaavan sisältövaatimukset

(1) Asemakaavaa laadittaessa on maakuntakaava ja oikeusvaikutteinen yleiskaava otettava huomioon siten kuin siitä edellä säädetään.

(2) Asemakaava on laadittava siten, että luodaan edellytykset terveelliselle, turvalliselle ja viihtyisälle elinympäristölle, palvelujen alueelliselle saatavuudelle ja liikenteen järjestämiselle. Rakennettua ympäristöä ja luonnonympäristöä tulee vaalia eikä niihin liittyviä erityisiä arvoja saa hävittää. Kaavoitettavalla alueella tai sen lähiympäristössä on oltava riittävästi puistoja tai muita lähivirkistykseen soveltuvia alueita.

(3) Asemakaavalla ei saa aiheuttaa kenenkään elinympäristön laadun sellaista merkityksellistä heikkenemistä, joka ei ole perusteltua asemakaavan tarkoitus huomioon ottaen. Asemakaavalla ei myöskään saa asettaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle sellaista kohtuutonta rajoitusta tai aiheuttaa sellaista kohtuutonta haittaa, joka kaavalle asetettavia tavoitteita tai vaatimuksia syrjäyttämättä voidaan välttää.” (MRL 54 §).

Elinympäristön heikentämiskiellon vastaisuus

Asukkaat ovat tuoneet lukuisin tavoin, kyselyvastauksissa, asukastilaisuuksissa, adresseissa, järjestöjen lausunnoissa ja muistutuksissa kaavoittajan tietoon näkemyksensä siitä, että Meri-Rastilan itäosan asemakaava heikentää merkittävästi ja olennaisesti Kallahden asuinalueen tuhansien asukkaiden elinympäristöä. Kaupunki ei ole esittänyt selvitystä kaavan minkäänlaisista vaikutuksista Kallahden asuinalueeseen.

HaO: ”Kaavaratkaisu tarkoittaa Pohjavedenpuiston, Ullaksenpuiston ja Ison Kallahdenpuiston viheralueiden kaventumista. Mainitut puistot kuitenkin säilyvät kaavamuutoksen alueella pääosiltaan, minkä lisäksi kaava-alueen lähialueella sijaitsee muun ohella Haruspuisto ja Ole Kandelinin puisto. Kaavoitettavalla alueella ja sen lähiympäristössä voidaan siten katsoa olevan riittävästi puistoja eikä kaavamuutoksen voida katsoa aiheuttavan puistojen kaventumisen vuoksi elinympäristön laadun merkityksellistä heikkenemistä maankäyttö- ja rakennuslain 54 §:n 3 momentissa tarkoitetulla tavalla.”
 Kommentti: Haruspuisto ja Ole Kandelinin puisto eivät ole saavutettavia Kallahden asukkaille Pohjavedenpuiston merkitsemän luonnollisen esteen, jyrkän ja korkean kallion takia, jonka takana ja (Vuosaaren keskustaan suuntautuvien) päivittäisreittien ulkopuolella ne sijaitsevat Kallahdesta katsoen. Pohjavedenpuisto ei säily riittävän laajana ollakseen enää lähimetsä, minkä katoamista jouduttavat lähes kahdella kolmasosalla kutistuvan alan (7,7 ha > n. 3 ha) ohella 2,7-kertaiseksi kasvava asukasluku (1200 > 3200) ja jäljelle jäävälle kallionnyppylälle suunnitellut lukuisat pyörätiet yms. laitokset. Mainitut ”puistot” eivät säily luonnontilaisen kaltaisina metsinä, mitä ne nyt ovat, mikä merkitsee Kallahden asuinalueen olennaista köyhtymistä ja terveellisyyden, kauneuden ja viihtyisyyden katoamista alueelta.

Palvelujen saatavuuden edellytysten laiminlyönti

Kaupallisten palvelujen osalta saatavuuden nykyinen puutteellisuus ja tilanteen korjaamattomuus kaavaratkaisussa on todettu HaO:n päätöksessä. ”Pääosin kaupallinen potentiaali ja painopiste sijaitsevat Rastilan ja Vuosaaren metroasemien yhteydessä. Lisäksi Itäkeskuksen läheisyys saa osan erityisesti erikoiskaupan ostovoimasta suuntautumaan pois Meri-Rastilasta.”
 Asemakaavassa on kaavoitettu vain 460 k-m² liiketiloja, mikä ei vastaa kaupallisten palvelujen saatavuuden edellytysten turvaamisvaatimukseen.

”Julkisia palveluita koskien kaavamuutosalueen palvelurakennusten korttelialueelle 54166 on mahdollista sijoittaa 250-paikkainen päiväkotiyksikkö” (HaO.) Samaan aikaan Meri-Rastilan länsi- ja itäosien asemakaavamuutosten mukaan kaikki asuinkortteleissa sijaitsevat lähipäiväkodit lakkautetaan ja mainittu 250-paikkainen päiväkotiyksikkö jää koko Meri-Rastilan ainoaksi päiväkodiksi (joka ei edes sijaitse Meri-Rastilassa vaan Pohjavedenpuistossa Kallahdessa, kävelymatkan päässä eli 400 m:n säteellä vain hyvin pienelle osalle Meri-Rastilan asukkaista). Väestöennusteen mukaan Meri-Rastilassa on uuden asemakaavan rakentumisen loppuvaiheessa 2036 noin 800 päiväkotii-ikäistä lasta. Yksi ainoa 250-paikkainen päiväkotiyksikkö ei merkitse julkisten varhaiskasvatuksen palvelujen saatavuutta alueella.

HaO: "Vuosaaren metroaseman lähiympäristössä on muun muassa terveyskeskus, kulttuuritalo, kirjasto, uimahalli, jäähalli, sisäliikuntatiloja ja liikuntapuisto. Kun otetaan huomioon edellä lausutun lisäksi kaavamuutosalueen sijainti joukkoliikenneyhteyksien varrella, kaavapäätöstä ei ole pidettävä myöskään palveluiden saatavuutta koskevan sisältövaatimuksen vastaisena." Kommentti: Vuosaaren metroaseman läheisyydessä sijaitsevat julkiset palvelut ovat kilometrin tai yli kilometrin matkan päässä lähimmistäkin asemakaava-alueen taloista. Suurimmasta osasta taloja on myös yli kävelymatkan (400 m) matka lähimmälle joukkoliikenteen pysäkille. Joukkoliikenneyhteyden varrella asuminen ei merkitse hyviä joukkoliikenneyhteyksiä, ellei kävelyetäisyydelle sijoitu joukkoliikenteen pysäkkiä. Mainitut Vuosaaren metroaseman eli Vuosaaren keskustan läheisyydessä sijaitsevat palvelut palvelevat Vuosaaren 40 000 (ennuste 2036 lähes 50 000) asukasta, mikä on esimerkiksi Vuosaaren ainoan terveysaseman kapasiteetille ollut jo nyt liikaa. Asemakaavaan ei sisälly muita uusia julkisten palvelujen tilavarauksia kuin mainittu päiväkot.

Kaavoituksen tavoitteet hyväksyttävyyden kriteerinä

Kaupunki vetoaa lausunnossaan HaO:lle laajasti kaavoituksen julki lausuttuihin tavoitteisiin asemakaavan hyväksyttävyyden ja lainmukaisuuden kriteereinä. Lausunnossa siteerataan kaavaselostukseen kirjattuja kaavoituksen tavoitteita mm. seuraavasti (lyhyt kommentti tavoitteen saavuttamisesta):

- tiivistää nykyistä kaupunkirakennetta hyvien joukkoliikenneyhteyksien yhteydessä - tavoitteena on tiivistää olemassa olevaa kaupunkirakennetta hyvien joukkoliikenneyhteyksien yhteydessä, korostaa alueen vahvuuksia ja mahdollistaa arjen palvelujen kehittyminen - Täydennysrakentaminen hyvien julkisten liikenneyhteyksien varteen ja monipuolisten palvelujen lähelle on tarkoituksenmukaista maankäyttöä.
- Kommentti: Kaikki kaavassa Vuotien varteen ja Pohjavedenpuiston pohjoisosaan sijoitettu rakentaminen sijaitsee enemmän kuin kävelymatkan [HSL:n normi 400 m] päässä joukkoliikenteen pysäkeistä; vaikka talot ovat metroradan "varrella", lähimmälle, Rastilan tai Vuosaaren, metroasemalle ja ostoskeskukseen on noin kilometrin matka; asuminen näissä taloissa edellyttäisi henkilöauton käyttömahdollisuutta jopa päivittäisasioinnissa; asiakasmäärän lisäyksen aikaan saama (nyt olemattomien) kaupallisten palvelujen kehittyminen kohdistuisi todennäköisesti pääosin Itäkeskukseen, ei paikallisiin pikkukauppoihin. Kaavassa ei ole osoitettu olemassa olevan koulutalon lisäksi muita julkisia palvelutiloja kuin yksi (alimitoitettu) päiväkot. Kaavoitettu täydennysrakentaminen ei sijoitu "monipuolisten palvelujen lähelle".
- Tavoitteena on korostaa alueen vahvuuksia [merellisyys, yhtenäinen arkkitehtoninen luonne, maastonmuodot ja luonnon läheisyys] ja samalla parantaa kaupunkikuvaa ja kaupunkitilaa sekä turvallisuutta, yhteisöllisyyttä, toiminnallisuutta ja yhteenkuuluvuutta ympäröiviin alueisiin.

- Kommentti: Kaikki mainitut alueen olemassa olevat vahvuudet menetetään tehokkaalla, tiiviillä kerrostalorakentamisella. Meri-Rastila nykyisellään on yhtenäisesti suunniteltu puutarhakaupunginosa, jonka erittäin hyvin onnistuneet suunnitteluratkaisut, kuten kaupunkitilat, eivät kaipaa parantamista. Mainitut "parannuksen" kohteet eivät ole tarvinneet parantamista alueella – vuosikausia kestänyt ihmisten kotitalojen purkamisen suunnittelu on päinvastoin romuttanut suuren osan näistä kaavoituksen "parantamisen" kohteista.

- monipuolistaa Meri-Rastilan asuntokantaa sosiaalisesti kestäväällä tavalla, jotta alueelta löytyy asuntoja eri elämäntilanteisiin.

- Kommentti: Omistusasumisen suosiminen kohtuuhintaisen vuokra-asumisen kustannuksella ei ole sosiaalisesti kestävä. Köyhien ihmisten lähimetsien myyminen varakkaiden omistusasuntorakentamiseen ei ole sosiaalisesti kestävä. Mitä tarkoittaa tavoite asuntojen löytymisestä alueelta eri elämäntilanteisiin, on hämärää – alueella asuu jo nyt ihmisiä ja perheitä kaikissa eri "elämäntilanteissa".

- huomioida alueen sisäiset viheralueet osana alueen identiteettiä ja turvata viheralueiden ekologinen laatu. - elinvoimaisen ja monimuotoisen lähiluonnon ja luontoarvojen säilyttäminen kaava-alueella ja siihen rajautuvilla alueilla, erityisesti Kallahdenniemen Natura 2000 -alueella

- Kommentti: (Tavoitteen toteutumattomuudesta ks. valituksemme.)

Useat väitetyt kaavoituksen tarkoitukset tai tavoitteet näyttävät siirtyneen sellaisinaan yhteisestä Meri-Rastilan asemakaavasuunnitelmasta (vasta ehdotusvaiheessa jaettuun) Meri-Rastilan itäosan asemakaavaan ilman, että nämä tarkoitukset kuvaavat itäosan asemakaavaa. Esimerkiksi rakentamisen sijoittuminen hyvien joukkoliikenneyhteyksien ja monipuolisten palvelujen ääreen ovat mainesanoja, jotka saattavat soveltua Meri-Rastilan länsiosan asemakaavaan, mutta ne eivät sovellu Meri-Rastilan itäosan asemakaavaan. Meri-Rastilan itäosaan kaavoitettu rakentaminen sijoittuu joukkoliikenneyhteyksien ja palveluverkon katvealueelle. Meri-Rastilan länsiosan asemakaava tarkoittaa pääosin jo rakennetun kaupunkialueen täydennysrakentamista varsinkin Rastilan metroaseman välittömässä läheisyydessä. Meri-Rastilan itäosan asemakaavaa sitä vastoin luonnehtivat ennen kaikkea erittäin arvokasta luontoa – monimuotoista vanhaa metsää, jylhiä kallioalueita, pohjavesialuetta ja viereistä Natura-aluetta – koskevat vakavat ristiriidat, joihin kaavoittaja välttää ottamasta kantaa jättämällä luontoarvot selvittämättä.

Meri-Rastilan yhteisen asemakaavan jakaminen suunnittelun viimeisessä vaiheessa länsiosan ja itäosan asemakaavoihin on ilmeisesti johtunut juuri kaavoittajan havainnosta, että itäosaan sisältyvät vakavat luontoristiriidat eivät puolla kaavan hyväksymistä. Meri-Rastilan länsiosan ison kaupunkiuudistuksen toteuttamisen varmistamiseksi itäosa luontoristiriitoineen on viime hetkellä irrotettu omaksi asemakaavakseen, jonka lainvoimaan saaminen on jätetty "herran haltuun" ilman, että itäosan asemakaavalle olisi ehditty enää laatia tai edes pystytty laatimaan omia tavoitteitaan ja perustelujaan, saati riittäviä selvityksiä kaavoituksen vaikutuksista. Tulkintaa tukee se, että koko yhteisen

Meri-Rastilan asemakaavamuutoksen suunnittelija (keväästä 2015 lähtien), arkkitehti Linda Wiksten siirtyi Helsingin kaupungin palveluksesta YIT:n palvelukseen kaavakehityspäälliköksi heti sen jälkeen, kun Meri-Rastilan länsiosan asemakaava oli hyväksytty kaupunginvaltuustossa 3.2.2021, kolme kuukautta ennen kuin Meri-Rastilan itäosan asemakaavaehdotus tuli edes kaupunkiympäristölautakunnan käsiteltäväksi (11.5.2021) ja kahdeksan kuukautta ennen kuin se tuli kaupunginvaltuuston päätettäväksi (6.10.2021).

Kaavaselostuksessa kaunopuheisesti ilmaistut kaavoituksen tavoitteet eivät voi perustella kaavoituksen laillisuutta, jos kaavoitus ei toteuta näitä tavoitteita. Esimerkiksi: Kiellettyä on sellainen elinympäristön laadun merkityksellinen heikentäminen, joka ei ole perusteltua asemakaavan tarkoitus huomioon ottaen (MRL 54§). – Asemakaavan sellaisella väitetyllä tarkoituksella ei voida perustella elinympäristön laadun merkityksellistä heikentämistä, jota kaavoitus ei toteuta. Elinympäristön heikentämiskielto menettäisi kokonaan lainsäätäjän tarkoittaman merkityksensä, jos mikä tahansa ”kaavoituksen tarkoitus”, vaikka ad hoc jälkikäteen keksittykin tarkoitus, voitaisiin esittää kiellon rikkomisen perusteeksi, tarkastelematta lainkaan sitä, toteuttaako kaavoitus tällaista tarkoitusta.

Kaupunginlakimiehen lausunto HaO:lle s. 25: ”Kaavaratkaisu tehostaa maankäyttöä, mikä on välttämätöntä kaupungin kasvun kannalta.” – Kaupungin kasvu ei ole kuitenkaan luonnonlaki, vaan poliittisesti määritelty ja kiistanalainen tavoite. – Useat selvitykset ovat osoittaneet, että Helsingin ei ole mikään pakko kaavoittaa arvokkaita luontoalueita rakentamiselle voidakseen saavuttaa tarvittavan uudisrakentamisen määrän (esim. Asukkaiden Helsinki -verkoston aloite <<https://www.asukkaidenhelsinki.fi/uutiset/helsingin-tarkeat-viher-ja-virkistysalueet-seka-kulttuuriymparistot-tulee-saastaa-rakentamiselta/>>; luontojärjestöjen yhteisen Kaadetaan kaava, ei metsää -kampanjan piirissä laadittu kartoitus). Suomi on sitoutunut EU:n biodiversiteettistrategiaan ja tulossa on siihen liittyvä EU:n ennallistamisasetus, joiden puitteissa arvokkaiden luontoalueiden kuten vanhojen monimuotoisten metsien, olennaisten metsäverkostoyhteyksien ja tärkeiden pohjavesialueiden hävittäminen tai heikentäminen rakentamalla kaupungissa ei ole mahdollista.

Helsingissä 25.11.2022

Kallahti Kallvik ry:n puolesta

Helena Saarikoski, puheenjohtaja

Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry:n puolesta

Antti Halkka, puheenjohtaja

Emilia Pippola, järjestösihteeri

LIITTEET

- Liite 1. Helsingin kaupunki, Kaupunginvaltuusto 06.10.2021, Pöytäkirja 17/2021.
- Liite 2 Uudenmaan viherrakenteen analysointi Zonation-menetelmällä. Uudenmaan liiton julkaisuja E 145, 2015.
- Liite 2b Uudenmaan ekologiset verkostot Zonation-analyysien perusteella. Uudenmaan liiton julkaisuja E 194, 2018.
- Liite 3 Kallahti Kallvik ry:n tiedote 10.2.2020.
- Liite 4 Manninen O., Havaintokartta 7.2.2020
- Liite 5 Manninen O., Havaintotaulukko 7.2.2020.
- Liite 6 Kari Aalto kaupunkisuunnittelulautakunnalle keväällä 2017.
- Liite 7 Helsingin lepakkolajisto ja tärkeät lepakkoalueet vuonna 2014. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston yleissuunnitteluosaston selvityksiä 2014:38.
- Liite 8 Niinimäki, Risto, Maailman vesipäivän seminaariesitys Case: Vuosaari. Helsingin kaupunki, Rakennusvirasto, geotekninen osasto 2009.
- Liite 8b Pohjaveden pilaantumisriskit Helsingissä: Vuosaaren, Kallahden, Tattariharjun ja Vartiokylänlahden pohjavesialueet. Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 9, 1999.
- Liite 9 Ara-infra-avustus: Toteuttamissuunnitelma Meri-Rastilan täydennysrakentamisesta.
<<https://dev.hel.fi/paatokset/media/att/d9/d90c3b17eba5e6a9b80f7ebf579fcbc806e20366.pdf>> [ladattu 18.11.2021.]
- Liite 10 Luonnonsuojeluohjelman toteuttaminen 2018. Helsingin kaupunki tarkastusvirasto arviointimuistio 13.2.2019.
- Liite 11 Helsingin hallinto-oikeuden päätös 27.10.2022.
- Liite 12 Helsingin hallinto-oikeudelle osoitettu valitus 19.11.2021.
- Liite 13 Helsingin hallinto-oikeudelle osoitettu vastaselitys 5.8.2021.